

Τα επιφανειακά μεταλλεία Γκιώνας Το τοπίο στη λογοτεχνία

Λεωνίδας Καλλιβρετάκης, *Ο θάνατος ενός ταξίαρχου*, Εκδόσεις Φιλίστωρ, Αθήνα 2001.

«... Η επιχείρηση των ανταρτών ενάντια στο Λιδωρίκι, όπως σχεδιάστηκε επί τροχάδην από τον Διαμαντή και τους επιτελείς του κατά τη διάρκεια της παγωμένης εκείνης ημέρας ανάμεσα στα έλατα της Γκιώνας, προέβλεπε την αιφνιδιαστική επίθεση με δύναμη δύο ταγμάτων και μιας διλοχίας στη διάρκεια της ερχόμενης νύκτας, την κατάληψη της μικρής πόλης και την εν συνεχεία εγκατάλειψή της “πριν φέξει”, με συνακόλουθη σύμπτυξη των δυνάμεων της II Μεραρχίας προς την ανατολική Γκιώνα. “Ήταν μια επιχείρηση γοήτρου και σκοπιμότητας”, όπως σημειώνει ο Βασίλης Αποστολόπουλος: “Έτσι θ’ απαντούσαμε στο Γενικό Επιτελείο της Αθήνας πως δεν μας διέλυσε καθώς καυχήθηκε [...], θα ήταν αποστομωτική απάντηση στις θριαμβολογίες των επιτελείων πως δεν υπάρχει πια Δημοκρατικός Στρατός”. “Η επιχείρηση για την κατάληψη του Λιδωρικίου είχε σκοπό την πτώση του ηθικού των στρατιωτών και επιμελητειακή δουλειά”, συμπληρώνει ο πολιτικός επίτροπος της 88^{ης} ΜΧ Κώστας Πεντεδέκας: “Τα τμήματα είχαν ανάγκη από τρόφιμα, ρούχα, φάρμακα και πυρομαχικά”. Πράγματι, το Λιδωρίκι ήταν ένα από τα τρία βασικά κέντρα εφοδιασμού του Εθνικού Στρατού στη Στερεά Ελλάδα, και είναι γεγονός ότι οι επιθέσεις αυτές κατά αστικών και ημιαστικών κέντρων, πέραν την πολιτικής τους σημασίας, είχαν αποκτήσει και κρίσιμη πρακτική βαρύτητα στις αρχές του 1949, όταν περί τις 700.000 κάτοικοι των ορεινών οικισμών, το ένα δέκατο περίπου του πληθυσμού της χώρας είχαν εξαναγκαστεί από το στρατό να εγκαταλείψουν τις εστίες τους, ζώντας στοιβαγμένοι υπό άθλιες συνθήκες στις παραυφές των πόλεων. Η εξέλιξη αυτή είχε ως αποτέλεσμα ο ΔΣΕ “να κυριαρχεί επί του κενού» των ορεινών όγκων της χώρας, εξαναγκαζόμενος σε “απελπισμένες επιθέσεις στις πόλεις”, επιδρομές “που κόστιζαν στους επιτιθέμενους τη ζωή πολλών έμπειρων μαχητών”, η αντικατάσταση των οποίων ήταν ολοένα δυσκολότερη. Όπως παρατηρεί εξάλλου και ο Νίκος Κουβαράς, “πάντα ο ΔΣΕ ενεργούσε κατά των πόλεων το βράδυ, για να έχει όλη την ώρα μπροστά του να πάρει ό, τι ήθελε και να υποχωρήσει”.»